

Jellinek Rookvrij!

Jeanine Koster,
projectleider Jellinek Rookvrij Jellinek
tevens psychiater Jellinek Amsterdam en
Utrecht

Jellinek is Rookvrij per 1 juli 2018

Hoe hebben we het gedaan?

Hoe gaat het nu?

2016

Zoek de verschillen

Nu

Onderweg naar Rookvrij

- Eigen ervaringen en Roken?
- ... en Rookvrij?

1995 = geen rookvrije generatie!!

2016

Rookplekken Jellinek (2016)

Geheime rookplek medewerkers gedeelde panden

“wij hebben er een hard hoofd in...!”

postbus 1045 6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

BOS GEZOCHT

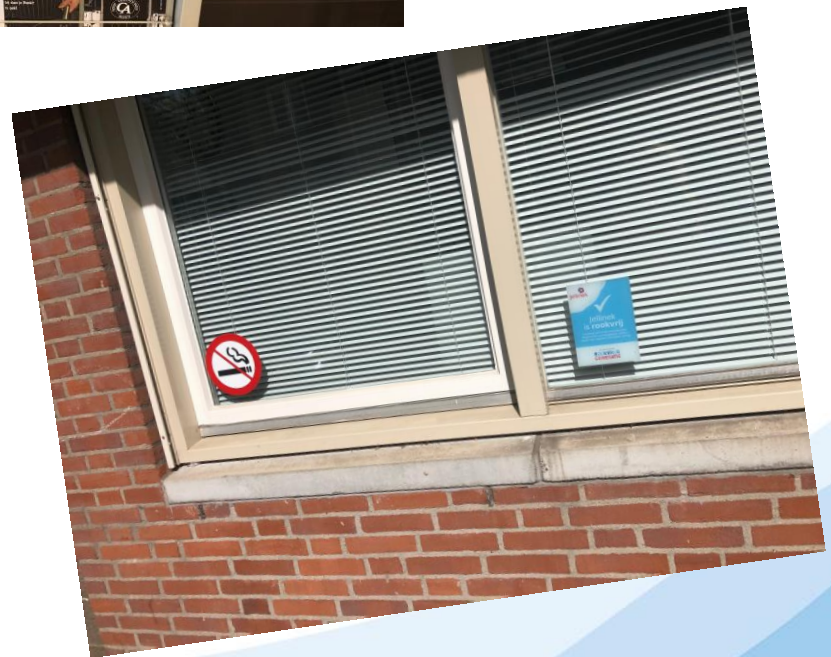
**VOOR ALLE BEREN
OP DE WEG**

Loesje

Rookvrije Jellinek

“Rookvrij worden is meer een proces dan meteen een resultaat ... “

Uithoudingsvermogen
Veel uitleg
Blijven inspireren

GLOBAL NETWORK
FOR TOBACCO FREE
HEALTHCARE SERVICES

8 pijlers, standaarden waaraan te voldoen

Hulp Onderweg:

VNN

Landelijke werkgroep Verslavingskunde Nederland

De 8 pijlers

- Bestuur en Commitment
- Communicatie
- Opleiding en training
- Identificatie, diagnostiek en behandeling
- Rookvrije Omgeving
- Gezonde werkplek
- Maatschappelijke Betrokkenheid
- Monitoring en evaluatie

2016

- Visiestuk – Op weg naar een rookvrije Jellinek
- Jellinekbreed akkoord management en directie
- Start projectgroep Rookvrij

Startbijeenkomst projectgroep Jellinek Rookvrij! in aanwezigheid van directie en management

Deelnemers: aantal enthousiaste behandelaren en verpleegkundigen, receptie mdw, 2 managers, cliëntenraad, ondernemingsraad, ondersteuning door management assistente en vanuit afdeling kwaliteit en communicatie!

Deelprojecten van de projectgroep

- Vaststellen van een optimaal behandelaanbod voor cliënten
- Aanbod samenstellen tbv stoppen met roken voor medewerkers indien zij dit wensen
- Scholingsplan maken voor medewerkers om visie uit te dragen en behandelaanbod te kunnen geven
- Randvoorwaarden vaststellen voor een breed gedragen visie door alle medewerkers
- Plan voor rookvrije panden
- Communicatieplan

2017

- Jellinek Rookvrij onderdeel van de Strategische koers / jaarplan
- Clientenraad presenteert visiestuk tav Rookbeleid: “Op weg naar een rookvrij leven” tbv RvB Arkin
- Herziene visie, besproken in MT en opnieuw commitment Jellinekbreed

2018

- Directie Jellinek draagt Rookvrij heel actief uit
- Alle afdeling-/locatiemanagers verantwoordelijk voor de implementatie, Projectgroep ondersteunt dmv inspireren, uitdragen en ontwikkelen van de materialen en scholing.

Uitdagingen

- Toevoegen van de nieuwe onderdelen voormalig Victas, JOT en High Care Detox Vlaar met andere betrokkenheid en enthousiasme voor het project
- ‘Care’ behandelonderdelen zijn anders dan ‘Cure’ ... (zorgmijders, BOPZ, wonen)
- Panden worden gedeeld met andere organisaties (al dan niet van Arkin) → afspraken maken

Communicatie (standaard 2)

- Medewerkersbijeenkomsten:
begrijp je de ambitie van Jellinek Rookvrij?
ophalen van weerstand, behoeftes en enthousiasme bij medewerkers

- Mooie fototentoonstelling met foto's van succesvol gestopte Jellinek cliënten
- Afdeling communicatie ontwikkelt een communicatieplan en alle benodigde materialen, persbericht

- Artikel in het Parool juli 2018

Dilemma's en knelpunten

- Hoe duidelijk plaatsen we Rookvrij op de website? Is het effect ook verlies aan instroom, minder intakes?
- Niet iedereen wordt bereikt waardoor in eerste fase cliënten en verwijzers niet altijd op de hoogte zijn (soms 'boze' verwijzers)
- Consequente communicatie van intake tot behandeling, blijft een structureel aandachtspunt
- En hoe doe je dat bij crisisopnames?

Medewerkersbijeenkomsten

- In kaart gebracht waar, bij wie en in welke teams er welke knelpunten worden gezien

- Behoeftes helder gekregen van de (rokende) medewerkers tav de te geven behandeling en eigen rookgedrag

Zorgen van medewerkers:

- meer agressie op de afdelingen en hoe hier mee om te gaan
- hoe gaan we het 'handhaven'?
- verlies van (zorg mijdende) cliënten die voortijdig met ontslag gaan of zich niet willen laten opnemen
- het is niet haalbaar in de gedeelde panden met andere organisaties (waar wel gerookt mag worden)
- dit is betutteling, waar houdt het op?

Opleiding en training (standaard 3)

Behoeftes van medewerkers:

- Geef ons meer kennis over tabak
- Leer ons hoe we het kunnen uitleggen?
- En hoe moeten we het doen (handhaven)?
- Heldere regels
- Duidelijkheid tav de consequenties voor cliënten (“wat als een cliënt in de kliniek rookt”, “wat als hij steeds blijft uitglijden?”)
- Duidelijkheid tav de consequenties voor medewerkers (“wat als ik toch naar rook ruik..”)

Wat zijn de Rookvrij regels?

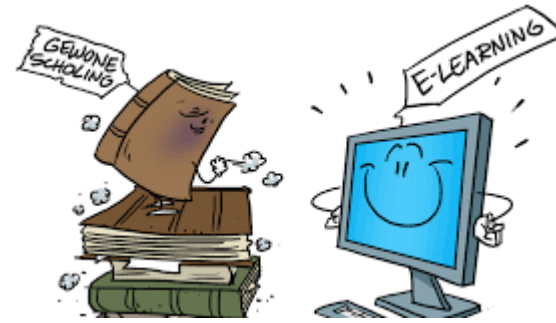
Met ingang van 1 juli 2018 is Jellinek rookvrij. Dit betekent:

1. Niet roken in en om de panden (incl e-sigaret)
2. Geen rookwaren in het zicht
3. Medewerkers ruiken niet rook
4. Medewerkers dragen de visie van Jellinek Rookvrij uit

Regels
&
Afspraken

Scholingsplan

- Elearning: wat zijn de regels binnen Jellinek, kennis over tabak (oa alle voordelen van stoppen) en tabaks- verslaving, over motiveren, behandelen bij zwangerschap, 2^e en 3^e handsrook, medische behandeling en de E sigaret
- Vaardigheidstraining: oefenen met taal!
- Document psycho-educatie voor intakers en de medische werkwijze voor artsen en VS

Te nemen hobbels

- Zelf ontwikkelen van e learning en vaardigheidstraining is een enorme klus
- Leveren van trainers en vrijspelen van alle medewerkers in korte tijd tbv de vaardigheidstraining is een grote investering

Identificatie, diagnostiek en behandeling

(Standaard 4)

- In de intake wordt tabak consequent uitgevraagd
- Alle cliënten worden bij intake gemotiveerd ook tabaksverslaving aan te pakken dmv het zgn een tweetje: de psycholoog 'doet de voorzet', de arts 'kopt hem er in'.

Onderzoek bij 54 cliënten tijdens de intake (jan 2019)

- Weinig cliënten (17%) weten vooraf al van Jellinek Rookvrij.
- Aantal rokers is 85%
- Hiervan heeft 39% al een hulpvraag tav tabak!
- Aantal neemt toe na intake: een derde wil alsnog een behandeling voor tabak, een derde twijfelt erover en een derde blijft hier niets voor voelen.

Diagnostiek en behandeling

- Diagnostiek en behandeling van tabaksverslaving op veel locaties al routine

- Vooral puntjes op de i!

Behandeling (evaluatie en onderzoek)

- Over de hele linie kiezen veel meer cliënten tevens voor stoppen met roken, op *alle* zorgzwaartes
- Kwaliteit van de motiverende gespreksvoering en de behandeling (inclusief medische behandeling) is toegenomen (veel meer inzet van nicotine vervangende middelen)
- Tabak wordt steeds meer als gelijkwaardig middel beschouwd wat behandeld dient te worden tbv een effectievere overall verslavingsbehandeling
- Op veel afdelingen is de rust toegenomen!
- Tabak is een lastig middel om vanaf te komen en vraagt extra

Verbeterpunten blijven (oa):

- cliënt beter (realistischer, concreter) vanaf de intake informeren en voorbereiden
- Mn binnen de dagbehandeling en de klinieken: consequent beleid met enige ruimte voor verschillen (volledig gelijk trekken tabak aan andere middelen wordt als te streng ervaren)
- Snelle beschikbaarheid arts (eerder!) voor medische begeleiding
- Sommige medewerkers ruiken toch naar rook, cliënten aanmoedigen mdw aan te spreken?
- Verveling aanpakken op de afdelingen

- Goed beleid maken voor de zorgmijdende en de cliënt in crisis
- Informeer opnieuw alle verwijzers ook buiten de regio Amsterdam
- Nu toch alle informatie op de website>

Rookvrije omgeving (standaard 5)

- Alle rookplekken zijn opgeheven op 1 juli 2018
- Vriendelijke bordjes attenderen bezoekers (later ook duidelijke stickers!)
- Rokers worden 'in no time' aangeschoten en gesproken
- Melden kan in het IMS: wordt weinig gedaan

Opvallend

- Meeste cliënten en bezoekers reageren rustig en positief
- Aantal klachten uit de buurt
- Actueel: rokende scholieren tgv de rookvrije schoolpleinen

Gezonde werkplek (standaard 6)

- Medewerkers kunnen gebruik maken van aanbod via Arkin: Voel je vrij! Stoppen met roken en leefstijltraining
- Van medewerkers wordt verwacht dat ze het Rookvrij beleid uitdragen en bij huisbezoeken toewerken naar minder blootstelling aan rook voor hen zelf (outreachinge zorg)
- Er is gekozen voor een zachte aanpak (wel praten, nu geen consequenties)

Dilemma's

- Binnen outreachende zorg is nog steeds wel blootstelling aan rook
- Gedeelde panden met merken die niet rookvrij zijn wordt als lastig ervaren

Opvallend

- Op enkele afdelingen aanvankelijk veel bezwaar tav het nieuwe rookvrij beleid, inmiddels (ook op deze afdelingen) nu ook veel 'trotse' medewerkers
- Best veel medewerkers zijn gestopt met roken, veelal uit eigen beweging, zonder interventie vanuit de leidinggevende
- ...

Maatschappelijke betrokkenheid (standaard 7)

- Ontwikkeling Jellinek online zelfhulp tabak

- Deelname aan verslavingskunde Nederland , de landelijke werkgroep rookvrije verslavingszorg instellingen, deelname Amsterdams Rookalarm
- Veel instellingen melden zich voor een werkbezoek: OLVG, AMSTA, Cordaan, GGD, Novadic Kentron, Ingeest, etc.
- Overleg met gemeente tav rookvrije straten
- Overleg met omliggende scholen

Monitoring en evaluatie (standaard 8)

- Aanvankelijk monitoring maandelijks binnen de lijn
- Inzet door Ondernemingsraad
- Zeer actieve betrokkenheid van de cliëntenraad
- Projectleider blijft aangesteld inclusief een kleine projectgroep
- Jaarlijkse evaluatie, 1ste vond plaats feb 2019, volgende 2020
- Deelname aan een externe audit tbv gouden status

Vraagt: voortdurende inzet

Maar...

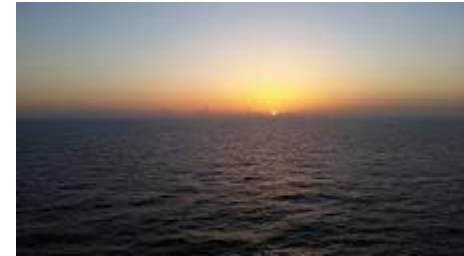

Stip aan de horizon:

Door

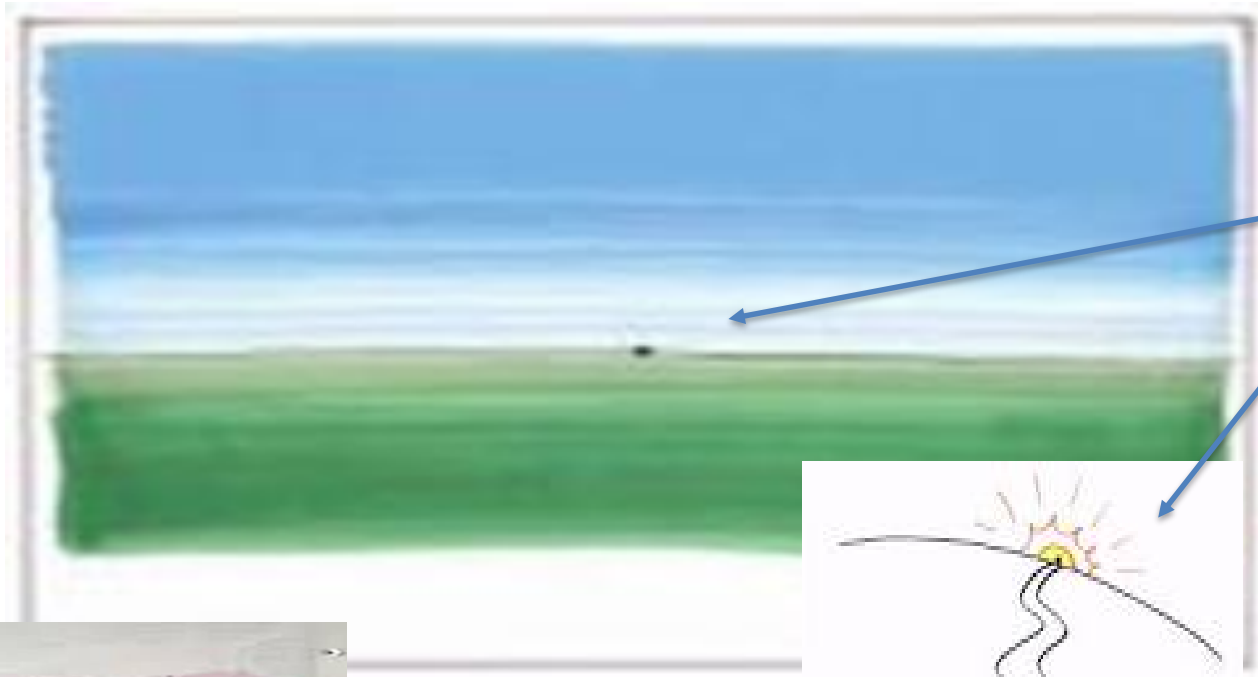
- inzet tbv de rookvrije generatie
- Alliantie Rookvrij
- nationaal preventie akkoord
- Etc, etc, etc ....

Over 10 jaar kunnen we ons niet meer voorstellen dat er gerookt mocht worden binnen zorginstellingen ...

Dank voor het luisteren!!

Stip!!

